SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 195. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 14, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 14-го ЖОВТНЯ 1994. Ч. 195. РІК CI

Ю. ЗВЯГІЛЬСЬКИЙ ВІДКИДАЄ ЗВИНУВАЧЕННЯ

Київ (Р. Р.) — Тут 5-го жовтня українські газети повідомили, що генеральний прокурор України Владислав Дацюк звернувся до Постійної комісії Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю за дозволом притягти до карної відповідальности депутата Верховної Ради України і колишнього виконуючого обов'язки прем'єр-міністра Юхима Звягільського. Генеральна прокуратура висуває проти нього звинувачення у роскраданні державного майна в особливо великих розмірах, зловживанні службовим становищем і перевищенні уповноважень.

Ознайомившись з аргументами Генеральної прокуратури, члени парляментарної комісії постановили рекомендувати Верховній Раді розглянути питання про притягання депутата Ю. Звягільського до судової відповідальности.

Сам Ю. Звягільський категорично заперечує будьяку причетність до злочинів, про які пише преса і запевняє, що він був і є великим прихильником Президента Леоніда Кучми. „Продовжуючи лінію Л. Кучми, я намагався боротися з організованою злочинністю", — сказав Ю. Звягільський в інтерв'ю для газети „Незавісімость". Причину звинувачень проти нього Звягільський вбачає в тому, що навесні газети надрукували „інформацію з Кабінету Міністрів", де неґативно характеризувалася діяльність Л. Кучми. „Але цей матеріял написаний не мною і не за моєю вказівкою", — сказав колишній керівник Уряду. Він також розповів, що слідчі збирають на нього компромітуючі матеріяли, перевіряють усі його знайомства протягом життя. Щодо продажу нафтопродуктів, Звягільський сказав, що коли інфляція сягнула 80 відсотків, треба було негайно підняти мінімальні пенсії і зарплатню, тобто знайти 10-12 трильйонів карбованців. „Тоді я виступив на сесії з пропозицією продати: 300,000 тонн цукру за 4 трильйони; 200,000 тонн авіяційної керосини за понад 800 більйонів; спирт по одному мільйону за декалітру", — розповів Звягільський.

Гроші за все це дали фірми „українвалютторг" та „Уквар Петроліум", а кому вони продали продукцію, він, Звягільський, не цікавився. За його словами на продаж була постанова Кабінету Міністрів і була згода Леоніда Кравчука та Івана Плюща. Щоправда, заперечував Державний комітет резерв, відкликаючись на те, що продаж цих резерв зменшить обороноздатність держави. Однак, за словами Звягільського, вони не могли не погодитися, що важніше зупинити гіперінфляцію, ніж тримати багатства заритими в землі. Я вважаю, що цією програмою ми збили ціни на нафтопродукти з 10-12 мільйонів до 7-8 мільйонів за тонну. Тепер вони знову підскочили до 15 мільйонів. Саме це я вважаю справжньою економічною диверсією... В кожного керівника можуть бути помилки. Але я не намагався економічно анищити Україну. Навпаки — заклав перші стабілізаційні тенденції", — сказав Ю. Звягільський у своєму інтерв'ю.

А кореспондентові газети „Всеукраїнські Відомості" Звягільський сказав: „В цій організованій проти мене кампанії все змішалося: і заздрощі, і образи, і навіть особистість моя комусь не сподобалась".

Експерти НБСЕ прибули в Україну

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 10-го жовтня, у Міністерстві Юстиції України відбулася зустріч з групою експертів Наради з безпеки співробітництва в Европі (НБСЕ), які перебувають у Києві з метою надання експерної допомоги у вирішенні правових, політичних та економічних проблем.

Під час розмови міністра юстиції України Василя Онопенка з експертами обговорно шляхи сприяння процесові приведення законодавства Криму у відповідність до конституції та законів України.

ПРЕЗИДЕНТ Л. КУЧМА ПРОГОЛОСИВ ДАЛЕКОЙДУЧІ РЕФОРМИ

Л. Кучма

Київ (Р. Р.). — Тут у вівторок, 11-го жовтня, після кількаденної перерви відновила працю сесія Верховної Ради України. Депутати намагалися затвердити плян праці на тиждень, але вирішили, що лише після доповіді Президента буде ясно, які питання треба вирішувати в першу черґу. Пролунав також заклик відновити Комуністичну Партію України і вона „за три дні наведе порядок в Україні„.

На відміну від деяких депутатів, Президент України Леонід Кучма виступив за швидкі і широкомаштабні реформи. У своїй одногодинній промові він зупинився на катастрофічному становищі економіки України, виклав свої погляди на причини і шляхи з такої глибокої кризи.

За майже три місяці після свого обрання, сказав Президент України, він вжив чимало заходів для поліпшення економічної і політичної ситуації, формування вертикалі виконавчої влади, армії та правоохоронних органів. Але зупинити кризові, нищівні процеси так і не вдалося, як не вдалося побороти розгнузданість і безвідповідальність, бо косметичними заходами досягти фективних змін неможливо.

Проаналізувавши стан у державі й суспільстві, Президент Л. Кучма прийшов до висновку, „що рятувати його старими методами безнадійно. Необхідно якісно нова соціяльно-економічна та політична стратегія. Отож він, Президент, переходить „до наступальних рішучих дій".

За словами Президента, зовнішній борг України становить майже 7 біл. дол. і цей борг щоквартально зростає на 600 міл. дол. „водночас не мільйони, а більйони долярів від вивезеної продукції безконтрольно осідають у закордонних банках" Розпочався загрозливий процес деіндустріялізації України, процес катастрофічного зубожіння населення, відплив талановитих молодих фахівців, які виїхали за межі України в пошуках заробітків.

Україна має вступити в новий етап розвитку, який дасть шансу вижити, сказав Президент і запропонував прискорити переміну економіки, бо „альтернативи такому курсу не існує".

Президент назвав шість основних напрямних : 1) стабілізація грошової системи з [illegible] змівою податкової системи в напрямку лібералізації; 2) радикальні інституційні зміни з реформуванням відносин власности, створенням сучасних економічно ефективних форм власности, здійснення швидкої широкомаштабної приватизації, „переходом від колективного об'єднання, де власність належить усім (це історично не виправдало себе), до об'єднання, де власність належить кожному"; 3)структурна політика з визначенням пріоритетности наукомістких та високотехнологічних галузей економіки, які в змозі зберегти Україну, як державу; 4) розвиток аграрного сектора, включаючи приватизацію землі, „земля має належати тим, хто її обробляє", а виробникові мають „повністю належати і результати його праці; 5) зовнішньоекономічна політика з поступовим утвердженням відкритої економіки і входженням України у світовий економічний простір; 6) соціяльна політика, яка передбачає поліпшення життєвого рівня громадян, приведення у зідповідальність з цінами заробітків, поліпшення охорони здоров'я населення тощо.

На думку Президента, якщо сьогодні не форсувати економічні реформи, то Україна опиниться перед справжньою загрозою колоніяльного статусу. „Вихід з економічної кризи неможливий без вжиття економічних заходів надзвичайного характеру", — ствердив Л. Кучма.

Президент також проголосив, що всіма силами сприятиме розвиткові української мови і культури, принципово обстоюватиме незалежність і цілісність української держави, зреформує судову систему, а крайнім комуністам порадив залишити всі надії на реставрацію збанкрутованого СССР. Однак він настоює на тісній співпраці з Росією і країнами СНД.

„Хто б не був Президентом — чи Кучма, чи Плющ, чи Чорновіл, чи Левко Лук'яненко — після об'єктивного вивчення ситуації, кожний з них рано чи пізно повів би державу саме цим шляхом. Тільки Чорноволові і Лук'яненкові було б легше це зробити, оскільки їх менше підозрювали б у проімперських настроях".

Щодо енергетики, то Президент бачить два шляхи — розплачуватися за борги основними фондами та національними багатствами, або вдатися до закордонних кредитів. Другий шлях Президент вважає найбільш сприятливим, бо він не загрожує економічній суверенності України, тому Президент вживає активних заходів для отримання таких кредитів. Він закликав депутатів підтримати запропоновані ним реформи: „Якщо ми будемо разом — перемога буде за Україною".

Депутатська група "Реформи" провела пресконференцію

Київ (УНІАР). — Тут 11-го жовтня під час перерви в праці сесії Верховної Ради депутатська група "Реформи", координатор якої Сергій Соболев, скликала журналістів і поінформувала про пляни своєї діяльности в парляменті.

Один з лідерів групи реформаторів Віктор Пинзеник підкреслив, що реформісти є наймолодшою групою в українському парляменті, але їх об'єднує здоровий прагматизм. За ловами Володимира Ланового, група „Реформи" протистоїть „лівим" силам, тобто комуністам і соціялістам у Верховній Раді, і підготовляє проєкти законів, які дали б змогу побудувати в Україні відкрите суспільство. Депутатська група „Реформи" вже запропонувала на розгляд Верховної Ради низку законопроєктів і тепер працює над проєктами законів про податкову політику, Національний Банк України та комерційні банки, а також про бюджетну систему.

Колишній генеральний прокурор України, а нині депутат Верховної Ради Віктор Шишкін наголосив на необхідності ухвалення правової доктрини, за якою працювали б усі гілки влади, в тому числі й судова.

Голова комісії з питань боботьби з організованою злочинністю Григорій Омельченко повідомив, що до складу групи „Реформи" не випадково увійшло п'ять офіцерів: для боротьби з організованою злочинністю потрібні люди, але без запровадження радикальних економічних реформ боротися з організованою злочинністю немає сенсу.

Помер о. Б. Смик

Ютика, Н. Й. — Тут у середу, 12-го жовтня, помер, о. Крилошанин Богдан Смик широко відомий священик і громадський діяч.

Отець Б. Смик — довголітній парох місцевої української католицької церкви св. Володимира та активний діяч української громади в діяспорі, був духовним провідником — капеляном пластової молоді українського католицького віровизнання.

Св. п. о. Б. Смик

Отець Б. Смик прожив 82 роки, які майже повністю присвятив праці для добра Церкви і України. У глибокому смутку залишив українську громаду, пластовий актив та дітей Таню Назаревич, Леська і Ростика з родинами, брата д-ра Романа та сестру Стефанію Тарнавську з родинами.

В РОСІЇ НАЗРІВАЄ ВАЛЮТНА КРИЗА

Москва. — Виступаючи на пресовій конференції в російській столиці, голова Американської торговельної палати Джеймс Тіллі повідомив, що інвестиції ЗСА в різні ділянки російської економіки збільшаться до кінця цього сторіччя від двох до 50 біл. дол. При цьому Дж. Тіллі підкреслив, що головною умовою збільшення інвестицій є фінансова стабілізація Росії і нова податкова система.

А тим часом Росію лихоманить криза валютного ринку. У вівторок, 11-го жовтня, курс американського доляра на московській міжбанковській валютній біржі вперше за всю історію торгів становив 3,926 рублів. Раптове падіння курсу рубля відбулося на три місяці раніше, ніж передбачав російський уряд.

Головними причинами знецінення рубля фінансові експерти вважають економічно необґрунтовані бюджетні дотації в економіку протягом весни і літа цього року, особливо у сільське господарство і військово-промисловий комплекс, а у висліді — осіннє посилення інфляції. Досить активним чинником також є все більший попит на доляр, оскільки населення не має іншого способу рятуватися від інфляції, яка до кінця року доведе місячне збільшення цін до 30 відсотків. Мова йде про цілковите зруйнування російського фінансового ринку.

Президент Боріс Єльцин відкликав з вакацій прем'єра Віктора Черномирдіна, звільнив міністра фінансів Сергея Дубініна і зажадав від парляменту звільнення голови центрального банку Віктора Ґеращенка.

Безробіття в ЗСА зменшується

Вашінгтон. — Бюро статистики Департаменту праці повідомило, що у вересні рівень безробіття становив 5.9 відсотка. Це на 0.2 відсотка нижче від серпневого показника і найнижчий рівень, починаючи від жовтня 1990 року.

Згідно з даними Департаменту праці, у вересні не мали роботи 7.7 міл. працездатних американців. До кінця цього ж місяця ця цифра зменшилася на 308,000, а з початку року — на 1 міл.

Ці повідомлення спричинили різні коментарі. Наприклад, головний економіст чикаґської компанії Нортерн траст Роберт Дедерік потрактував новини як „радісні". На його думку, вони свідчать, що американська економіка „продовжує набирати силу".

Інші експерти вважають, що зменшення безробіття і бурхливий розвиток економіки означають, що на країну насувається інфляція. Дехто передбачає, що в листопаді Федеральна рада валютних резерв знову збільшить позичковий процент, вже шостий раз в цьому році.

Минулого тижня прозвучала ще одна добра економічна вістка, а саме — підвищився індекс ґоловних економічних показників. Це подвищення триває вже четвертий місяць.

Молода скульпторка відкриває самостійну виставку

А. Фаріон при праці в часі симпозіюму

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Напередодні самостійної виставки своїх праць в Українському Інституті Америки, що розпочнеться у п'ятницю 21-го жовтня, молода українська скульпторка, уродженка ЗСА, Аня Фаріон, заходить до редакції „Свободи", щоб запросити на цей її вернісаж та дещо сказати про свої праці. Озброєна різними матеріялами, вона навіть не потребує багато говорити, бо статті та інформації кажуть за себе. Довгий список участи у виставках в числі 27, а в тому три самостійні, це,як на молоду людину, неабиякий доказ успіху та таланту. Доказом того також престижва стипендія фонду Фулбрайт, що її вона отримала була на продовження мистецької освіти в Італії, як студентка факультету скульптури в ЗСА і в Італії.

Але дивним-дивом усі її дотеперішні виставки відбувалися в американських чи українських ґалеріях і приміщеннях, а ніколи досі не виставляла вона самостійно своїх праць в УІА. Довідуємося від А. Фаріон, що вона виставить тепер в УІА 12 своїх робіт — усі в марморі, у якому найбільше працює, а будуть вони до оглянення впродовж дев'ять днів до 30-го жовтня.

В часі відвідин у редакції наша скульпторка розповідає не лише про цю виставку, яка напевно викликає у неї певне схвилювання, як кожна прем'єра викликує у мистця, — але вона також цікаво та з гумором розповідає про свій недавній успіх із поїздкою до Києва, де вона була одинокою представницею Америки на Міжнародному симпозіюмі скульпторів, що тривав впродовж місяця червня і закінчився виставкою усіх робіт та їх нагородою. Молода скульпторка із ЗСА, що мала честь, як українка, репрезентувати державу, в якій народилася та живе, здобула друге місце своєю працею „Берегиня" виконаною в пісковику.

З цікавістю розглядаємо альбом світлин із симпозіюму, який відбувався, як розповідає А. Фаріон, у прегарній підміській закутині, недалеко Києва, де 10 скульпторів, в тому п'ять із західних країн, а п'ять з України цілий місяць працювали спільно, вимінювалися досвідом і думками, а відтак мали ще нагоду усі свої праці показати широкій публіці в Києві у Державному музеї українського образотворчо-

(Закінчення на стор. 4)

100-РІЧЧЯ УНС В АЛЛЕНТАВНІ

Аллентавн, Па. — Заходами Окружного комітету Відділів Українського Народного Союзу в Аллентавні, Па., відбудеться ювілейний бенкет і забава у 100-річчя УНС. Імпрези відбудуться в суботу, 22-го жовтня, о год. 6-ій вечора в Українському Домі св. Николая, 1769 Нюпорт аве., Нортгемптон, Па. Танці під звуки оркестри „Відлуння" з Ню Йорку. Квитки вступу 17.50 дол.

У СВІТІ

ЩОНАЙМЕНШЕ 800,000 ПІДПИСІВ зібрали за два останні тижні комуністи Росії під вимогою провести негайні президентські перевибори. Збір підписів продовжуватиметься три місяці. Перший заступник голови Центрального комітету Комуністичної партії Російської Федерації Валєнтін Купцов запевнив, що кампанія матиме успіх і закінчиться резигнацією президента Боріса Єльцина. В. Купцов визнав, що з боку влади комуністи не зустрічають ніякого опору у збиранні антиєльцинівських підписів.

УРЯД ВІРМЕНІЇ ПРИЙНЯВ рішення, яке дозволить посилити боротьбу з дезертирством в армії. У списку осіб, які відмовляються від військової служби,налічується 2,000 молодих людей. Згідно з урядовим рішенням, ніхто з них не має права вчитися у вищих школах, дістати престижеву працю, купити мешкання або землю.

В НІЧ З НЕДІЛІ НА ПОНЕДІЛОК, 10-го жовтня,озброєні російськими автоматами палестинські терористи відкрили вогонь у центрі Єрусалиму, убивши двох осіб і поранивши 13. П'ятеро з них перебувають у критичному стані. Серед легко поранених є працівник американської амбасади в Тель-Авіві Скатт Дабстін і 18-річна туристка зі ЗСА. Поліція застрілила обох напасників, однак вже наступного дня в Єрусалимі з'явилися листівки радикальної групи Гамас, в яких вона погрожує продовжувати збройні напади до того часу, „поки останній ізраїльський окупант не залишить палестинську землю"

НА МІЖНАРОДНОМУ ЛЕТОВИЩІ ОТОПЕНЬ поблизу Бкарешту, румунської столиці, приземлився літак компанії Ер Франс, серед пасажирів якого був колишній король Румунії Міґай де Ґоґенцеллер з дружиною, королевою Анною. Однак прикордонна поліція не дозволила королівському подружжю ступити на румунську землю і змусила негайно залишити країну. Король Міґай все ж мав коротку розмову на східцях літака з представниками різних громадських організацій і фондів, які запросили його до Румунії. Довкола головного будинку летовища зібралися тисячі монархістів з лозунгами „Монархія врятує Румунію!", „Король і Батьківщина!"

В АМЕРИЦІ

ТРЕТЄ З ЧЕРГИ найбільше виробництво автомобілів у ЗСА Крайслер позвітувало, що минулого кварталу, який закінчився 30-го вересня, їхні заробітки дорівнювали 651 міл. дол. а це на 54 відсотки більше, як в тому самому часі минулого року. Керівники фірми підкреслюють, що цього досягнуто в першу чергу завдяки популярності їхніх вантажних авт малого об'єму та мікроавтобусів, яких продано куди більше, ніж звичайних автомобілів різних якостей.

ЗГІДНО З ВІДОМОСТЯМИ ознайомлених в цьому ділі осіб, які є причетними до переговорів, що тепер відбуваються між зацікавленими сторонами, то друга по величині універсальна крамниця в ЗСА Сірс і Робак шукає приміщення в Мангеттені. Досі згадана крамниця свої товари пропонувала покупцям у багатьох околицях Ню Йорку, крім Мангеттену, а тепер вирішили її керівники й тут відкрити своє відділення, найправдоподібніше, в околиці площі Геральд, що недалеко від всім відомої крамниці Мейсі.

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ вказують на те, що чоловіки з так званих "традиційних родин", де тільки батько працює на утримання родини, заробляють більше та отримують вищі підвишки, ніж ті, де в родині працює чоловік і жінка. Чому існують такі розбіжності, покищо ніхто не може з'ясувати й саме над причинами такого явища ведуться суперечки. Одні дослідники твердять, що це є виключно узалежнене від конкретних осіб, інші кажуть, що це є наслідком мотивувань і причин, а треті підкреслюють, що це виключно пересуди фірм, у яких дані особи працюють. Лінда Стро з Лойольського університету в Чикаґо, співавтор одного із таких дослідів, базуючись на прикладах 348 мужчин у 20 компаніях впродовж 5 років, ствердила, що чоловіки з родин, де тільки батько працює, отримали підвишки на 20 відсотків вищі, як батьки з тих родин, де працюють обидвоє.

У ВІВТОРОК, 11-ГО ЖОВТНЯ, офіційні чинники Пентагону позвітували про перші ознаки відступу іракських військ з околиць південного Іраку близько від кордонів Кувайту. Одначе це не припинило напливу американських збройних сил і військового устаткування до Кувайту — згідно з попереднім пляном ЗСА вислати до Кувайту 36,000 військовиків і напоготові мати 155,000 осіб, щоб вказати іракському Садитові Гуссейнові на оборонні спроможності ЗСА. У тому самому часі офіційні чинники Уряду президента Билла Клінтона почали радитися зі своїми союзниками, якого роду демілітаризовану зону створити, щоб у майбутньому не переживати подібних потягнень Іраку, та чи для цього їм потрібно схвалення Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй.

МИНУЛОГО ВІВТІРКА, 11-го жовтня, військо ЗСА перебрало охорону Гаїтської національної палати та інших урядових будинків у приготуванні до приїзду та перебрання влади демократично обраним президентом Жан-Бертраном Арістідом. Призначені о. Ж. Арістідом урядовці під керівництвом виконуючого обов'язки прем'єр-міністера Роберта Мальваля, мають почати урядування вже від середи, 12-го жовтня. Згідно з усіми плянами, приїзду президента о. Ж. Арістіда до Порт-о-Пренсу, столиці Гаїті, очікують в суботу, 15-го жовтня. Припускають, що американське військо буде виконувати ролю охоронця, аж поки не виконоють собі на зміну гаїтського персоналу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Знову Саддам Гуссейн

У минулому тижні міністер закордонних справ Іраку виголосив на Генеральній асамблеї ОН промову, в якій рішуче вимагав скасування економічних санкцій, проголошених вже близько п'five років тому, при чому погрозливим тоном заявив: „Наша терпеливість вичерпується". Майже одночасно американська військова розвідка ствердила, що понад 60,000 іракського війська зосереджено близько кордону Кувайту. Президент Клінтон склав на пресовій конференцій заяву, в якій ствердив, що Об'єднані Нації та Америка не дадуть настрашитися та перестеріг Ірак, щоби не повторив своєї помилки з-перед чотирьох літ, бо тепер та легкодушна авантюра скінчиться для Іраку ще гірше. Ту саму перестогу повторив у минулий понеділок.

Чорити роки тому Ірак несподівано напав на свого малого і куди слабшого сусіда Кувайт, також мусулманську країну. Тоді то Рада безпеки Об'єднаних Націй проголосила економічні санкції проти Іраку, які проте не змінили становища диктаторського президента Саддама Гуссейна. Тодішній президент Джордж Буш видістав від Ради безпеки ОН 10 потрібних йому резолюцій на виправдання війни проти Іраку і зорганізував міжнародну коаліцію по стороні Америки. Поведено війну формально в обороні Кувайту, фактично в обороні найбагатшого на нафту близькосхідного басейну, бо правильно Буш зрозумів, що окупація Кувайту — це тільки перший крок С. Гуссейна, який прагне підкорити собі Савдійську Арабію та її сусідні малі, багаті на нафту, країни. Коли б це сталося, С. Гуссейн міг шантажувати світ, зокрема й особливо Західню Европу і Японію, які не мають свого „чорного золота" та залежні від імпорту його з Близького Сходу.

Випадковою базою війни проти Іраку була пустиня в Савдійській Арабії, де зосереджено півмільйонову армію. Головним командиром став генерал Шварцкопф, який виявив себе геніяльним стратегом, який пішов наступом танками і панцерними возами тільки після безупинного бомбардування ворожих становищ і ворожого запілля могутнім американським летунством. Коли з'єднані війська з кувайтським легіоном впереді зайняли вже ввесь Кувайт і наближалися до кордону Іраку — той останній проголосив беззастережну капітуляцію. Дж. Буш проголосив на урочистому засіданні обох палат Конгресу, з сотнями запрошених гостей, що „війна переможно скінчилася", що жертв по стороні Америки було багато менше, як можна було сподіватися і що всі американські вояки будуть в найближчому часі відкликані, всі слухачі шаліли з радости. Понад тисячна авдиторія влаштовувала Бушеві раз-у-раз стоячки овацію і це був шпиль його популярности. Але він зробив одну препогану помилку: не послухав поради ген. Шварцкопфа і не пішов прочищеним шляхом до столиці Іраку Багдаду, де можна було скинути С. Гуссейна з влади і підписати мир з новим урядом, а залишив Гуссейна при владі, аргументуючи, що похід проти Іраку осягнув свою ціль, бо звільнив Кувайт.

Рада безпеки ОН продиктувала Гуссейнові низку заборон, але всі вони не перешкодили С. Гуссейнові скріплювати свою збройну силу та нелегально старатися здобути нуклеарну та газову зброю.

Коли Буш програв останні вибори — С. Гуссейн танцював на вулиці Багдаду.

Можна здогадатися, що С. Гуссейн рішається на нову авантюру, легковажно ставлячись до Билла Клінтона, цивільної людини і пацифіста. Він помиляється, бо війна проти Іраку популярна в Америці і Клінтон може використати нагоду, щоб підмурувати свою захитану популярність. Сам Ірак слабший тепер, як був чорити роки тому, бо не має вже совєтських дорадників і запілля СССР, який розлетівся. Буш виграв війну, але програв мир і програв президентські вибори з власної вини. І С. Гуссейн може скінчити свою кар'єру, а може й життя, з власної вини.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

В. Звіглянич

ЧОГО ЗАХОДОВІ СЛІД ЧЕКАТИ ВІД Л. КУЧМИ?

Сам Леонід Кучма про це говорив неодноразово під час своєї президентської кампанії, визначаючи як пріоритет економіки над політикою. Підкреслений „економізм" передвиборчої програми був потрібний майбутньому президентові для створення вигідного на той час враження про себе як прибічника реформ у економіці. Кучма тоді пообіцяв, що його перші укази з десяти підготовлених торкнуться зміни податкової політики, фіксованого курсу карбованця до доляра, взаємозаліку боргів підприємств. Все це мало, за словами Леоніда Новохатька, розв'язати руки підприємцям. Першим указом, однак, був немовби списаний з широко розкритикованого Думою в Росії за антидемократизм аналогічного указу Єльцина, указ про невідкладні заходи у боротьбі з організованою злочинністю. Український кримінальний кодекс, що був уніфікований з загальносоюзним та діє досі, містить досить статтей, що передбачають суворі покарання за здійснення групових злочинів, стягнення хабарництва тощо. Тому ніякого відношення до дійсної боротьби зі злочинністю указ Кучми не має. Його значення є суть політичне і це з'ясувалося після зустрічей Кучми з офіцерами СБУ та МВС. Під час першої зустрічі 27-го липня Кучма особливо наголошував, щоб персонал українських спеціяльних служб брав участь у боротьбі з економічними злочинами. Зазначу, що поняття економічного злочину є юридично невизначене і передбачає масу довільних витлумачень. До цього слід додати, що Кучма продовжує політику Юрія Андропова, чиє пришестя на пост союзного генсека також було ознаменоване цілим рядом гучних процесів. Щось подібне, ймовірно, очікуватиме й Україну. Між тим, ще не було випадків, коли б спецслужбам вдавалося здолати т.зв. „тіньову економіку" (Кучма широко вживав цей заяложений ще за часів Ґорбачова—Рижкова термін) та організовану злочинність, яка має економічне підґрунтя.

Інший виступ Кучми, 5-го серпня, перед співробітниками МВС, заслуговує на ще більшу увагу. Він містить багато відповідей на запитання стосовно його майбутнього курсу. У цьому виступі Кучма вперше визначив специфіку нового „образу ворога", за яким вже скучила думка люмпен-пролетарів. „Ворогом", зрозуміло, є тіньова економіка, або, як сказав Кучма, „п'ята влада". Новим є те, що, на його думку, ця „влада є невидима". Разом з тим вона „є найбільш суттєвою владою", що володіє реальними важелями на державні інститути на всіх рівнях, на визначення нашої економічної системи, на правоохоронні органи та засоби масової інформації, на формування громадської думки та будь-яких соціяльних питань. Більшість українських громадян, як то бачиться Кучмі, „інтуїтивно відчуває, цю владу", про що свідчать дані соціологічних опитувань. Згідно з одним з них, близько половини населення вірить, що саме ця влада визначає напрям політичного та економічного розвитку України сьогодні. Як найвищий урядовець, Кучма цілком офіційно запевнив своїх слухачів, що напівкримінальна п'ята влада дійсно існує нині в Україні.

Знову ж Кучма не є оригінальний у своїх „філософських", так би мовити, обґрунтуваннях наявности диявола б образі „тіньової економіки" у суспільстві. До цього вдавалася ще інквізиція, а в наші часи — Сталін. Хіба „вороги народу" були „видимі"? Їхня „невидимість" була необхідним атрибутом тотального терору, розгорнутого у ті роки. Я далекий від думки, що на Україні знову буде щось подібне. Але щоби не виникали сумніви щодо самої можливости такого повороту подій, найвищим урядовцям слід, очевидно, зважувати кожне слово, особливо пам'ятаючи історію України.

Навіщо ж Кучмі були потрібні ці виступи і саме в цих авдиторіях? І чому він почав саме з „силової", а не, як очікувалося, економічної складової своєї політики? Справа у тому, що економіка не давала Кучмі достатніх підстав для вимог про абсолютні повноваження на зразок тих (але на новому рівні), які він мав під час прем'єрства. Надто вже є хистка економічна ситуація на Україні та й боротися там треба з конкретними, „видимими", так би мовити, речами — інфляцією, спадом виробництва тощо.

Інша справа ворог „невидимий", а тому — всюдисущий. Щоб здолати такого ворога, потрібно мати абсолютні повноваження. Кучма тому і пішов до працівників СБУ та МВС, щоб обґрунтувати необхідність своїх указів про підкорення собі кабінету міністрів та голів обласних рад завданнями боротьби з мафією. Він прямо заявив під час другої зустрічі, що це і було одним з його мотивів для формування сильної виконавчої влади, але на конституційних принципах.

(Закінчення на стор. 3)

О. Кузьмович

„Чому так рідко показуєте свої скарби?"

Таке питання поставила одна американська гостя, виходячи в неділю, 18-го вересня, із Самнер музею у Вашінґтоні, де відбувалося одночасно відкриття трьох різних виставок, а в тому найбільша під назвою „Скарби українського мистецтва".

Численна публіка, серед якої було багато неукраїнців, переходила вільно від однієї до другої залі, і можна беззастережно ствердити, що таки найбільше захоплення та подив викликало те, що склалося на виставку скарбів українського народного мистецтва.

У двох великих залях розташовано традиційні українські народні строї високої мистецької вартости на манекенах, розвішено рушники та вишивки, одну стіну зайняли десятки писанок роботи мисткині Тані Осадци, а в скляних ґабльотах виставлено вироби з дерева і кераміки. В окремій залі викладено в ґабльоті мистецькі жіночі прикраси, базовані на традиції, згарди з хрестами, монетами та шелестами роботи мистця зі Львова Любарта Ліщинського, супроводжені відповідним описом його робіт, де висвітлено можливості їх застосування до сучасного жіночого вбрання, як і до народного одягу, в чому можна було пересвідчитися під час демонстрування їх на модельках.

На другому поверсі музею примістилися на час відкриття виставок крамнички, що ними завідували представники трьох українських церков у Вашінґтоні, а це УКЦ св. Трійці, УКЦ св. Родини і УАПЦ св. Андрія Первозванного, зокрема Ірина і Микола Ставничі та Петро і Соня Крулі, і в них можна було закупити зразки народного українського мистецтва.

Одночасно із відкриттям виставок, у невеликій затишній концертовій залі музею показувано документальний фільм кінорежисера Славка Новицького про українську писанку напереміну із живою музикою „Троїстих музик" відомої фолкльорної групи „Черес" під керівництвом Андрія Мілявського, що приїхала на цю імпрезу з Ню Йорку та своїм одягом і музикою Бойківщини, Лемківщини, Буковини та Закарпаття захоплювала чужинецьку публіку, знайомлячи її з автентичним інструментальним фолкльором гірських реґіонів України.

Однак таки найбільше, бо загальне, зацікавлення і захоплення викликали чотири модельки в українській народній ноші. Це були Анна Качмарська, Таня Ільчишин, Тетяна Ставнича і Слава Ліщинська, які показували традиційні строї із Борщівщини, Гуцульщини, Снятинщини і Буковини. Модельки проходили по усіх поверхах і залях музею серед українських і неукраїнських глядачів. Усі вони свої строї прикрасили згардами із майстерні Л. Ліщинського.

Особливе захоплення викликав спроєктований і виконаний Славою Ліщинською весільний стрій сучасного характеру, опертий на зразках закарпатської ноші, який вона показувала з правдивою гордістю, як свою першу роботу в проєктуванні одягу. Власне цей живий показ народної ноші стояв у центрі уваги телевізійної програми „Вікно в Америку", яку Американська Інформаційна Служба надає тепер щотижня в Україну. На відкритті були присутні журналісти „Голосу Америки", як також української та американської преси.

Серед глядачів було багато службовців Білого Дому, тому що саме під заголовком „Працівники в Білому Домі" проходить одна із трьох виставок у Самнер музеї. Крім неї можна було бачити також виставку мистецьких фотографій мисткині-фотографа Моннети Сліт, за які вона отримала нагороду Пуліцера. На відкритті були присутні члени міської і шкільної ради Вашінґтону, які співдіють із музеєм.

Усі три виставки стояли під професійним і дуже фаховим наглядом куратора Геріетти Лессер, що відповідала повністю за цей насичений подіями день, як і за мистецький рівень виставок і тісно співпрацювала з учасниками, створюючи сприятливі умовини українським організаторам. Усі відвідувачі відкриття стали гостями прийняття на останньому поверсі музею, де господарями були члени Дирекції та його адміністратори.

(Закінчення на стор. 3)

Анатолій Гороховський

СПОГАДИ ВБИВЦІ

III

У своїй книзі Судоплатов, ніби сповідаючись перед читачами, визнає, що на його совісті (якщо така людина має право говорити про совість) організація чотирьох вбивств, здійснених на території Совєтського Союзу. Серед його жертв — активні українські діячі Олександер Шумський та Теодор Ромжа.

О. Шумський пройшов складний життєвий шлях. Почав свою діяльність як член УПСР, потім пристав до лівої фракції так званих „боротьбістів", які пізніше пішли на співпрацю з Комуністичною Партією України. Він займав чимало керівних постів, зокрема був народним комісаром освіти. На освітянській ниві Шумський започаткував боротьбу проти русифікації, за відродження української культури. У 1927 році був звільнений з усіх постів в КП(б)У й уряді України, а потім його судили, одержав великий термін ув'язнення. Однак через те, що Шумський був частково паралізований, його вислали під нагляд таємної поліції до Саратова.

Далі Судоплатов згадує, що влітку 1946 року його викликав до себе секретар ЦК ВКП(б) Кузнєцов. Коли він зайшов до його кабінету, то застав там Хрущова, який в той час очолював Компартію України. Обговорювалося питання про необхідність ліквідації Шумського, як активного націоналіста, який підтримує тісні контакти з українською еміграцією за кордоном. Кузнєцов розповів, що Шумський звернувся до Сталіна з листом, в якому попередив, якщо йому не буде дозволено повернутися в Україну, то він покінчить життя самогубством. Із свого боку Хрущов повідомив, що одержав інформацію, яка свідчить ніби Шумський придбав квитки на поїзд, маючи на увазі очолити революцію в Україні. А якщо цей задум йому не вдасться, то має намір виїхати за кордон.

Учасники зустрічі обговорили засоби фізичного знищення Шумського. Було вирішено отруїти нескореного українця, який в той час перебував на лікуванні у Саратовському шпиталі. З цією метою до міста на Волзі були направлені „ліки", виготовлені у московській спеціяльній ляборатоpії МВС. Після першого застрику стан хворого відразу погіршився і невдовзі Шумський помер. В медичному висновку вказувалося, що смерть наступила в наслідок серцевої атаки.

Приблизно так був позбавлений життя і відомий церковний діяч Закарпаття, греко-католицький Єпископ Теодор Ромжа. Його обвинувачували в тому, що він відмовився брати участь у слов'янському вічу, що не зажадав від уніятського духовенства вжиття заходів до усунення книг, в яких містилися антикомуністичні молитви і статті.

Судоплатов засвідчив, що Хрущов звернувся до Сталіна за дозволом приступити до ліквідації керівників УГКЦ, які під керівництвом Ватикану вели підривну діяльність проти існуючого ладу. Одержавши на це згоду, Хрущов послав до Ужгороду міністра внутрішніх справ України Савченка.

Перша спроба вбити Ромжу виявилася невдалою. В наслідок автомобільної катастрофи, організованої під керівництвом Савченка, Ромжа був поранений і опинився в шпиталі. Тоді Хрущов подзвонив до Сталіна і попросив допомоги. Негайно з Москви прибув Судоплатов, визнаний майстер „мокрих справ". Медична сестра, яка обслуговувала Єпископа, перебувала на службі в енкаведистів. Вона виконала їх настанову і впорскнула Ромжі отруту, від якої він помер.

Окрім згаданих вище українських провідників, автор „Спеціяльних завдань" докладно розповів про особисту участь в операції, спрямованій проти Головного командира УПА генерала Романа Шухевича, який загинув геройчною смертю у двобої з каґебістами.

І ось перегорнута остання сторінка книжки, яка поповнила чималу бібліотеку видань, авторами яких є колишні совєтські розвідники або відповідальні працівники горезвісних НКВД-КҐБ. Що можна сказати на завершення короткого викладу окремих розділів спогадів Павла Судоплатова, в яких йдеться про вбивство провідників українського народу? Що це спроба ката, зрадника українського народу, виправдати свої злочини, мовляв, його вини тут немає, він лише виконував накази Сталіна та його підлеглих. Так говорили гітлерівські головорізи, виправдовуючись перед Нюрнберзьким судом. Не допомогло, шибениці вони не уникли.

Та й Судоплатову на вдалося уникнути розплати, він провів в тюрмі 15 років і лише у 1992 році був реґабілітований.

Народна мудрість переконує: людина, яка робить зло — ворог собі, обов'язково прийде час і вона відчує плоди свого зла. Підтвердженням цього служить доля ката Судоплатова.

Мирослав Семчишин

50 РОКІВ ТОМУ

(Пам'яті Остапа Тарнавського)

III

У нашому пляні було дібратися на заході до міста Лінц, а „далі — буде видно"... По дорозі, в поїзді, ми малощо не загинули: вздовж залізничного шляху прийшло до бомбового налету і обстрілу нашого і ще другого, на сусідніх рейках, вантажного поїзду. Були серйозні пошкодження і покалічення пасажирів. Нас вигнали з вагонів на поле і ми у пітьмі ночі лежачи, були приречені на волю Божу. Вже світало, як ми доволіклися до Лінцу і тут нас чекали дві неприємні несподіванки: частина багажу пропала, а філії Допомогового Комітету в Лінці уже не було.

Перед нами стануло рубом питання, що і як далі бути? Залишатися у доволі великому місті і вже частково пошкодженого бомбами, чи їхати далі на південь у підгірські околиці і десь на австрійській провінції шукати захисту та дістати дозвіл на тимчасове проживання. Іншого виходу не було. Ми були приготовані, що нелегко буде. У Відні було куди легше собі порадити з владою і всякими дозволами, бо був Допомоговий Комітет і була велика громада й знаходилася якась порада. Але тут таким ізгоям як ми довелося самотужки шукати щастя. На кожному кроці треба було пояснювати хто ми такі, куди і пощо їдемо, чому не працюємо і т.д.

Першою нашою зупинкою після Лінцу було містечко Бравнау (місце народження Гітлера). Кількагодинна мандрівка по урядах була безуспішною. Про приміщення й мови на було, а без даху над головою не припишуть ні харчових карток не дадуть. Все ж таки „з гуманітарних мотивів" картки на харчі на два чи три дні дали і ми, виснажені й стурбовані, їдемо далі. Наступна зупинка — містечко Лямбах. Тут такі ж результати наших „хождєній по мукам", як і в Бравнау, але знайшлася добра душа й порадила нам податися до недалекого села Фішельгам, де легше влаштуватися, ніж у місті. І справді у самітньої фармерки (чоловік — на війні), у доволі просторій корчмі (ґастгавзі-гостинниці) нам пощастило найняти дві кімнати і то за невелику плату, а місцевий війт, що сам під час Першої світової війни був деякий час в Галичині і співчував нам, погодився дати дозвіл на двомісячне перебування. Так закінчилися наші, після Відня, кількаденні мандри і почались заслужені „вакації".

Далеко від великоміського гамору, без тривожного очікування на можливість бомбових налетів чи неспокійної метушні і непевности, тут, серед чудової природи і монотонного ритму життя на селі, можна було справді відпочати і духово себе обновити. А для Остапа це була справді чудова нагода до спокійних творчих рефлексій, що мали вилитися колись у його поетичних рядках. Він зачитувався привезеними з Відня томиками західньоевропейської лірики, не розстаючись зі своїм записником.

Але ця ідилія мала свої захмарені дні й тижні. Доводилось боротися з господарськими трудноцами щоденного прожитку, про які тут не варто розводитись. Наші клопоти не були унікальні, бо кожен наш еміґрант про це чудово знає і міг би написати й описати свої спомини з життєвої мандрівки часів Другої світової війни. І з основними харчами не було легко, і до роботи в лісі нас кілька разів заганяли, і треба було завжди якось викрутитися з подібної ситуації. Стало відрадніше, коли недалеко від нас поселилися дві родини наших добре знайомих зі Львова, а в найближчій околиці можна було теж зустріти еміґрантів-робітників на фармах чи в місцевій індустрії. Хоч ми не мали якихось конкретних зайнять, час наш не довжився. У нашій щоденній програмі, крім полагоджування необхідних справ, треба було дістати необхідні інформації про події на фронті, періодично обмінюватися з нашими людьми слухами і вістками з австрійських джерел. Ми вели постійні дискусії, стараючись збагнути, що буде з нами усіми після закінчення воєнних дій. Якась постійна непевність, тривога за непевне майбутнє творили підґрунтя нашого духового життя.

Все це змінилося, коли в перші дні травня у наших околицях появилися частини американської армії і невеличкий відділ зупинився у селі. З тим моментом наше щоденне життя дещо змінилося. Зустріч з американцями (а було серед них двох чи трьох, що говорили каліченою польською мовою) і їх чемне і співчутливе ставлення до нас неавстрійців, у дечому змінило нашу ситуацію, але до її остаточної розв'язки було ще дуже далеко. В душі залягло настирливе питання, що австрійська, а втім і американська влада, зробить з нами? Відправлять нас примусово під Сталіна, чи дадуть змогу залишатися в Австрії або еміґрувати кудись далі. Все це ще більше ускладнювало нашу щоденну мізерну екзистенцію... Появилися вістки, що для таких як ми формуються спеціяльні табори для всіх чужинців-еміґрантів і що вже почалася їх реєстрація з метою репатріювати до їхніх батьківщин, що опинилися під комуністичною владою. Всі ці вістки викликали в нас справжню тривогу. Ми усвідомили собі, що така доля може зустріти й нас і що далі жити в глухому австрійському селі, де на нас місцеві люди починають споглядати скоса як на зайдів, було неможливо.

Щасливим збігом обставин ми дізналися про те, що у Зальцбурзі засновано Український Допомоговий Комітет, а американська окупаційна влада в поєднанні зі світовою міжнародною організацією допомоги переселеним особам зорганізувала мережу таборів, а з них три — виключно для українців, де еміґранти користуються не тільки приміщенням чи харчуванням, але й правною опікою і що для вихідців з різних країн, жертв війни, складаються проєкти їх переселення передовсім до заморських країн. Ця вістка наелектризувала нас усіх: якнайшвидше втікати з цієї австрійської закутини і не наражуватися на можливість примусового виселення до якогось репатріяційного табору.

Була половина серпня, коли вчасним ранком, пішки, з клунками в руках, вийшли ми зі села, а через годину поїздом мчали назустріч дальшій невідомій долі, але впевнені, що найгірше вже за нами, а перед нами теж невідоме, але у великій громаді своїх людей. Це був останній етап нашої з Остапом одиссеї, що почалася у липні 1944-го у Львові, а закінчилась у 1946 році в чудовому місті Моцарта Зальцбурзі.

Так дійшли ми до останнього еміґраційного етапу нашого життя, що мав відкрити нам можливість переселення за океан. Тут ми зажили зовсім новим життям, з усіми його реаліями і сірою буденщиною, яку усі „діпісти" старалися урізноманітнити різними видами і різного змісту культурною працею. І коли сьогодні, по 50-ти роках, переношуся думками у ті часи і згадую мого близького друга Остапа та всі ті „нагоди і пригоди", які інколи були дуже прикрі і небезпечні, то приходжу до думки, що все це було необхідною передумовою життєвої долі, що завела нас за синій океан і відкрила зовсім нові і неочікувані обрії.

Після однорічного перебування з Остапом у Зальцбурзі наші дороги розійшлися: мені пощастило виїхати до Англії, а йому три роки пізніше — до ЗСА, де зумів широко розгорнути творчі крила до далекого і такого успішного лету.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ
запрошує
членів й українську громаду
на
ДОПОВІДЬ

СУЧАСНА СИТУАЦІЯ УКРАЇНИ

яку виголосить
ЯРОСЛАВ КЕНДЗЬОР
— народний депутат України —
що відбудеться:
у суботу, 22-го жовтня 1994 р. о годині 5-ій вечора в домі НТШ, при 63 Четверта авеню, між 9 і 10 вулицями, в Ню Йорку

УПРАВА НТШ

86-ий і 28-ий Відділи Союзу Українок Америки в Н. Дж.
запрошують вас на
УРОЧИСТЕ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ВИДАТНОГО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЦЯ

ПЕТРА ХОЛОДНОГО мол.

що відбудеться в неділю 23-го жовтня 1994 року о год. 3-ій
по полудні в залі Українського Народного Дому, 140 Проспект Аве., Ірвінгтон, Н.Дж.

ПРОГРАМА:
Доповідь ілюстрована прозірками —
ХРИСТИНИ САЙ, учениці Петра Холодного
***Виступ піяніста* ВОЛОДИМИРА ВИННИЦЬКОГО**
Після програми перекуска і вино.
Вступ 15 дол.

Дохід призначений на фонд Петра Холодного мол. при Українському Музеї в Ню Йорку, для вшанування виставки праць мистця і видання монографії про його життя й творчість.

Комітет для Відзначення Сторіччя Олександра Довженка при Українському Інституті Модерного Мистецтва
запрошує українську громаду на відзначення

Сторіччя Народження

Олександра Довженка

Доповідь поета **Миколи Вінграновського**
і показ фільму
"Довженко - Щоденник"
режисер М. Вінграновський

Програма виступів:
Ню Йорк, субота 29 жовтня, 7:00 год. веч.
в Українському Інституті Америки, 2 E. 79th Street, New York
Філаделфія, неділя 30 жовтня, 2:00 год. пол.
в Українському Культурному Центрі, 700 Cedar Road, Jenkintown, PA
Вашінґтон, субота 5 листопада, 7:00 год. веч.
в Параф. Залі при Соборі св. Андрія Первозванного, 15100 New Hampshire Ave., Silver Springs
Норт Порт, Флорида, субота 12 листопада, 7:00 год. веч.
в Українському Культурному Осередку ім. св. Андрія, 4100 S. Biscayne Dr., North Port, FL
Купер Сіті, Флорида, Неділя 13 листопада, 12:30 год. пол.
в Параф. Залі Укр.Православної Церкви св. Миколая, 5031 S.W. 100th Ave., Cooper City, FL
Чікаго, субота 19 листопада 7:00 год.веч.
в Українському Інституті Модерного Мистецтва, 2320 W. Chicago Ave., Chicago, IL

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ ПІВНІЧНОГО Н.ДЖ.
(Приятелі Руху)
запрошують
українське громадянство Нюарку і околиці на
ВЕЧІР ПОЕЗІЇ І МУЗИКИ

„ЛЕСЯ УКРАЇНКА в ПІСНЯХ і ТВОРЧОСТІ"

виконують:
СВІТЛАНА ВАТАМАНЮК —
драматична актриса — грає в театрі та виступає у фільмах. Виконує ролі в Київському Молодіжному театрі.
НАДІЯ ПЕТРЕНКО-МАТВІЙЧУК —
співачка (сопрано), заслужена артистка України. Працювала в Криму, Ялтанська фільгармонія. Солістка Телерадіокомпанії „Україна" (м. Київ).
СВІТЛАНА ГЛУХ —
концертмайстер, заслужена артистка України. Виступала на сценах ЗСА, Канади й Европи. Нині — доцент Київської консерваторії.

Імпреза відбудеться:
в суботу, 22-го жовтня 1994 р. о год. 7-ій веч. в церковній залі української католицької церкви св. Івана Хрестителя при Сенфорд авеню, в Нюарку, Н.Дж.

Паркувальна площа буде під охороною.

Чому так...

(Закінчення зі стор. 2)

Живі модельки народних одягів на відкритті виставки у Самнер музеї (зліва): Т. Ільчишин, С. Ліщинська, Л. Качмарська і Т. Ставнича.

Зразки народних одягів на манекенах у музеї Самнер у Вашінґтоні.

Кожний відвідувач мав можливість отримати каталог англійською мовою „Скарби української культури" із відповідними поясненнями до усіх виставлених українських експонатів, найбільша частина яких належить Українському Музеєві в Ню Йорку. Це все елементи пересувної виставки традиційних народних строїв, вишивок, тканин, кераміки і виробів з дерева. Модельки натомість демонстрували одяг з приватних колекцій Львова.

У каталозі використано матеріяли УМ, а конкретно — велику частину пера Любови Волинець, яка також мала провідний, фаховий вклад у підготовку цієї виставки, разом з ініціяторкою і реалізаторкою виставки Тетяною Демчук, якій вірно допомагали Тереня Бень, Тетяна Магар, Оля Масник, Наталка Захарченко, Люба Процик і Дарія Городецька.

Спонзором виставки є Асоціяція Українців Вашінґтону, але успіх експозиції треба завдячувати великій кількісно громаді українців столиці, що допомогли відкрити і збагатити виставку, яка, як відомо, буде тривати до 17-го листопада.

Тиждень після цього вдалого відкриття, у концертовій залі Самнер музею відбувся концерт українських співаків і музиків зі Львова, який привабив також і неукраїнську публіку, зацікавлену музикою, де глядачі мали час у перерві оглянути нашу виставку, познайомитися із красою українського народного мистецтва і можливостями його пристосування до сьогоднішнього вбрання. Тому не дивно, що американці після її огляду ставили питання, чому так рідко і чому так мало мають вони нагоду оглядати скарби нашої культури.

В ЕСТОНІЇ ОПРИЛЮДНЕНО ім'я головного кандидата на нового прем'єр-міністра. Ним стане Слім Кляас, банкір і безкомпромісовий прихильник ринкових реформ. Дотепер він керував естонським Центральним банком. Саме його заслугою є успішне запровадження естонської національної валюти. Як представники більшости в парляменті, так і опозиція висловлюються в тому сенсі, що законодавці затвердять кандидатуру С. Кляаса.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ та БИЗНЕСМЕНІВ Ню Йорку та Ню Джерзі
Ми маємо шану запросити вас на наші
ПЕРШІ ЗАГАЛЬНІ СХОДИНИ 1994—95-го СЕЗОНУ
З виступом визначного науковця д-ра
ЗЕНОВІЇ СОХОР
професора політ. наук в університеті КЛАРК та стипендистки 1994 р. Фулбрайта в університеті „КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ" в Києві, Україна.

ТЕМА ЛЕКЦІЇ І ДИСКУСІЇ:

СУЧАСНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ОЧИМА АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ НАУКОВЦІВ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

Сходини відбудуться в готелі „Рамада" при: Route 10 West, East Hanover, NJ.
в суботу, 22-го жовтня 1994 р. о год.8-ій веч.
Перед сходинами коктейль о год. 7-ій веч. Загальні сходини членів товариства з метою піврічних виборів відбудуться перед лекцією.
Вступ 12 дол. від не членів і 8 дол. від членів товариства буде збиратися при вході.

РАДО ВСІХ ВІТАЄМО!

Чого...

(Закінчення зі стор. 2)

Важливо констатувати суттєве пересунення акцентів Кучмівської політики, яке трапилося буквально на очах. Боротьба за економічні реформи, яка мотивується завданнями введення України до числа розвинених демократичних держав світу, здійснення широко-маштабних економічних реформ, чого не дочекаються речники з МВФ, і та ж таки боротьба, але яка вмотивована поваленням „п'ятої влади", „невидимого" ворога, — це, як кажуть в Одесі, дві великі різниці. Перша орієнтує українську політику у напрямку „атлантизму", кінцевого приєднання до клюбу цивілізованих країн. Друга ж переспівує мотиви „евразійства" і спрямовує політику України на автаркію, пошуки „третього шляху" або „української моделі", а в кінцевому підсумку — на створення февдально-бюрократичної економічної структури, в якій будь-які несанкціоновані згори нововведення або ініціятиви індивідів неминуче будуть прибирати вигляду „тіньової" економіки.

Схоже, що тепер Заходові слід чекати підсилення саме „евразійської" домінанти в українській політиці. І якщо підготова та підписання майбутнього російсько-українського договору про дружбу, співробітництво та кооперацію буде йти саме в такому ключі, то Кучмі для того, щоб уникнути звинувачень у зраді українських інтересів тощо, прийдеться наступати на горлянку власній пісні, тобто виплеканому „евразійству". Все це буде означати продовження стану невизначености в українській політиці та боротьбу, або, точніше, хитання від „евразійства" до „атлантизму" та навпаки, залежно від наявної коньюнктури. Явище це взагалі нормальне для країн з колоніяльним минулим, які знаходяться в перехідному стані від тоталітаризму до початкової демократії. Важливо, однак, чітко уявляти собі кінцеві орієнтири того чи того напрямку та розраховувати на певну і цілком конкретну реакцію світової громадськости.

В БОЛЮЧУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашого найдорожчого МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ і ВУЙКА

св. п.
проф.
МИХАЙЛА ЦЯПКИ

будуть відправлені
ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
22-го жовтня 1994 р. в слідуючих церквах:

Св. Івана Хрестителя в Нюарку в 7:45 рано;
Собор Пресвятої Родини у Вашінгтоні;
Св. Юра у Львові;
Св. Апостола Филипа в Хишевичах — Львів.

Просимо згадати покійного у своїх молитвах.

Дружина — ЕМІЛІЯ з родиною.

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в п'ятницю 7-го жовтня 1994 року в ранніх годинах в Стоктоні, Каліфорнія, відійшов у Вічність наш найдорожчий ТАТО, ДІДУСЬ, ПРАДІДУСЬ, БРАТ, ШВАҐЕР, ВУЙКО і СВАТ

бл. п.
МИРОСЛАВ ФЕДЕВИЧ

Залишив у глибокому смутку:
доню — ОРИСЮ ВЕСЕЛУ з мужем д-ром ОРЕСТОМ
внуків — д-ра АНДРІЯ з дружиною ШЕРІ
— д-ра СТЕФАНА з дружиною ДЖЕЙМІ
— ЮРКА з дружиною ЛЬОРІ
любиму внучку — НАТАЛОЧКУ
правнуків — АНДРІЙКА, МИКОЛКУ і ДЖАШУА
брата — ЗЕНКА з дружиною ҐЕНОЮ і дітьми
шваґерку — ОЛЮ ФЕДИК
свата — ОЛЕСЯ ВЕСЕЛОГО з дружиною ОЛЬҐІНОЮ
ближчу і дальшу родину в ЗСА, Україні, Канаді і Польщі.

ПОХОРОН — в Стоктоні, Каліфорнія

Ділимося сумною і болючою вісткою з рідними, приятелями та громадянством, що в середу 24-го серпня 1994 року з волі Всевишнього по тяжкій недузі відійшов у Вічність на 73-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.
ВАСИЛЬ БАЗЮК

колишній голова ООЧСУ і довголітній секретар УККА в Рочестері, Н. Й., уроджeнець с. Махнівок Сокальського р-ну Львівської области. Покійний закінчив середню освіту. Працював у різних ділянках визвольного руху.

ПОХОРОН відбувся в понеділок 29-го серпня з церкви Богоявлення в Рочестері на цвинтар Holly Sepulchre.

Покійний залишив у глибокому смутку:
дружину — МАРІЮ
сина — ЯРОСЛАВА з дружиною КЕТІ
племінника — БОГДАНА з дружиною МАРІЄЮ і сином ВАСИЛЬКОМ
брата і дві сестри в Україні
та ближчу і дальшу родину в Україні, Польщі, ЗСА і Канаді.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

РОДИНА ПОКІЙНОГО ЯНА ХАБЕР складає сердечну подяку всім приятелям і знайомим за віддану участь у похоронних відправах.

ДРУЖИНА з дітьми

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що в понеділок 5-го вересня 1994 р. на 84-му році життя упокоївся в Бозі наш дорогий БРАТ

бл. п.
мґр
ТЕОДОР ЧИКАЛО

народжений 5-го жовтня 1910 року в селі Кип'ячка Тернопільської обл. в Україні.

ПОХОРОН відбувся 12-го вересня 1994 р. з церкви св. Миколая в Торонто.
ПОХОВАНО покійного на українському цвинтарі св. Володимира в Оквіл — Канада.
Щира подяка отцям: д-ру Федоріву, о. П. Стецюкові і о. Левицькому.
Щира подяка родині Пільків за поміч в похоронах.

брат — ОЛЕКСАНДЕР — Канада
сестра — СТЕФАНІЯ з родиною — Україна
сестра — АНАСТАЗІЯ з родиною — Україна

Ділимося сумною вісткою, що у п'ятницю 7-го жовтня 1994 р. відійшов у Вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл.п.
КОНСТАНТИН МАЛАХОВ

народжений 18-го вересня 1911 року в Україні.
ПАНАХИДА відбулася у неділю 9-го жовтня, о годині 6:30 веч. в похоронному заведенні PISTEY при 55 Main St., Стратфорд, Кон.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок 10-го жовтня о год. 9-ій ранку з церкви Святої Тройці при 99 York St., Bridgeport, Ct., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного у Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

В глибокому смутку і горем прибиті:
дружина — ПАРАСКЕВА
син — ВОЛОДИМИР з дружиною ЛОРДЕС
внуки — ДЖЕСКІН і МИКОЛА
сестра — ЕВГЕНІЯ з родиною
брат — МИКОЛА
брат — ОЛЕКСАНДЕР з родиною в Україні
ближча і дальша родина в Україні, Америці й

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в четвер 29-го вересня 1994 року відійшла у засвіти дорога нам ДРУЖИНА, МАМА, БАБУСЯ, ПРАБАБУСЯ, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.
ОЛЬГА ПАЛИВОДА (з роду МОХ)

Народилася в Україні 21-го серпня 1916 року в с. Звенигород біля Львова.
30-го вересня за душу покійної була відправлена ПАНАХИДА в похоронному заведенні Грей-Паркер, Порт Джервіс, Н.Й.
ПОХОРОН відбувся в суботу, 1-го жовтня ц.р. з греко-католицької церкви св. Володимира і Ольги в Глен Спей, Ню Йорк на цвинтар св. Духа.
1-го жовтня була відправлена
СЛУЖБА БОЖА
в с. Звенигороді, Україна.

В невимовному смутку та жалобі:
муж — ІВАН
доньки — ЕНА ЯНІСЛЛО з мужем БАБОМ
— ДАЄНА БІЧЕР
внуки — БАРБАРА БАРР з мужем ЕЛМЕР та синами СТІВЕНОМ і МАЙКОМ
— ПЕТРИСЯ ЯНІСЛЛО
— ДЖЕНЕТ ЯНІСЛЛО
брат — ДАНИЛО МОХ з дружиною АННОЮ, дітьми та внуками
сестра— СОФІЯ ПЛІХІВСЬКА в УКРАЇНІ
братанициця — ОКСАНА МАЗЯР з мужем АЛЕКСАНДРОМ
ближча і дальша родина в ЗСА, Україні, Канаді.

Замість квітів бажаючі можуть складати пожертви на потреби ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ св. МИКОЛАЯ в с. Звенигород Львівської обл. — родинну реліквію, яка була збудована батьком Миколою Мохом, і в якій була хрещена та одружена бл. п. Ольга Паливода або на потреби церкви св. Володимира і Ольги в Глен Спей, Н. Й. 12737.
В обох випадках родина просить [illegible]

Святкування незалежности України в Ню Джерзі

Гостя з Києва, депутат Української Верховної Ради, Катерина Ващук, одна із дванадцяти жінок у парляменті (зліва) та Ірина Чайківська із Союзу Українок Америки.
(фото: Дора Рак)

(Дора Рак). — Стейтова Рада відділів Українського Конгресового Комітету Америки в Ню Джерзі відзначила третю річницю незалежности України прийняттям у дні 10-го вересня ц.р., в готелі Рамада в Іст Гановері. До участи запрошено представників усіх організацій та визначних гостей з українського і американського політичних світів.

Святочний вечір почався відспіванням гимнів — американського і українського, та вступним словом голови Ради мґр-а Івана Буртика, який передав ведення програми Константинові Ваньо, адвокатові з Пассейку/Кліфтону. Спеціяльно запрошені були українські дипломати з Ню Йорку, і їх присутність надала вечорові окремої ваги, а численна участь американських політичних діячів вказувала на добрі взаємини поміж ними і українською громадою в стейті. Цей вечір був немов завершенням численних молебнів у церквах, святкових відзначувань по громадах і губернаторською проклямацією з окремими проклямаціями і церемоніями в поодиноких містечках та програмами у більших осередках.

До урочистости вечора причинилася також несподівана участь групи двадцяти чотирьох депутатів Верховної Ради України, які саме були на відвідинах у ЗСА за спонзорством Американського уряду. Делегація українських парляментаристів у переїзді з Бостону до Вашінгтону затрималася у Ню Йорку, і, завдяки заходам ввічливого і завжди готового допомогти генерального консула Віктора Крижанівського, прибули до Ню Джерзі на святкування.

Після привітання представників дипломатичної і консулярної місій з Ню Йорку, а саме посла Бориса Н. Гудиму з дружиною Елеонорою, і генерального консула Віктора Крижанівського з дружиною Людмилою, ведучий адв. К. Ваньо почав програму вечора. Перше виступив посол Б. Гудима і коротким словом привітав українську громаду із третьою річницею незалежности, а довший огляд теперішньої політичної ситуації в Україні дав генеральний консул Віктор Крижанівський, нав'язуючи до актуальних розмов і плянованих договорів міждержавних. Шановний промовець говорив обома мовами на зміну, що було доцільним з огляду на присутність представників із американського стейтового політичного середовища, які з увагою слухали доповідь українського дипломата.

З-поміж американських гостей привіти і ґратуляції зложили: Герб Клайн, конґресовий репрезентант; члени стейтової асамблеї — Алекс ДеКроче і Родні Фрілінґтгойзен (тепер кандидат на конґресмена на місце законодавця Дін Ґалло,(який уступив); Патрик МекНеллі, президент ради міста Ірвінґтону, також посадник міста Ганноверу, та інші. Всі вони вже дорбе познайомились з новою історією України і прихильно ставляться до неї. Їх піддержка в Конґресі тепер і в майбутньому може придатися, тож похвально, що молоді професіоналісти є з ними в приязному контакті.

Головну доповідьвечора мав адв. Асткольд Лозинський, Президент УККА. Він ерудитно порушив усі пекучі проблеми України, з якими добре ознайомлений у вислідi зустрічей і розмов в Києві. Усі процеси встановлення нової держави — політичного, економічного чи суспільного характеру, проходять повільно, зокрема в наслідок браку фінансової міжнародної піддержки. Обіцянки мільйонових фондів Західнього світу, — із ЗСА, „велика сімка", Світового банку чи Монетарного фонду, — зумовлені вимогами економічних реформ в Україні, тому реалізуються стримано.

Все таки мотив усіх промов і привітів був оптимістичний і відзначування третьої річниці незалежности пройшло з непохитною вірою в успішне майбутнє Батьківщини.

Перше привітання на вечорі відзначення третьої річниці незалежности України складає посол Б.Гудима, шарже д'афер Української місії до Об'єднаних Націй.

З радістю вітала громада Ню Джерзі на своєму святі третьої річниці незалежности України віцепрезидента українського парляменту Олега Дьоміна, який очолював делеґацію депутатів у відвідинах американських установ.

Надпрограмово була ще нагода послухати кількох промовців із групи українських парляментаристів. Перше слово мала народний депутат із Волинської області Катерина Ващук, голова Агрофірми „Коло". Вона мешканка славного міста Берестечка, куди відвідувачі приїздять „як до Мекки", — казала вона, — віддати почесть могилам козаків із українського війська Богдана Хмельницького, що згинули в боях у 1651 році. Депутат К. Ващук впевнено говорила про спроможність української держави перебороти усі труднощі та сердечно вітала співвітчизників.

Цікаво було послухати промовця Олега Дьоміна, заступника голови Верховної Ради (зн. віце-президента Українського парляменту), який очолює делеґацію у ЗСА для пізнання і вивчення американської державної системи, щоб запізнатися із американською програмою господарки землею в зв'язку із актуальним процесом приватизації землі в Україні. Депутат О. Дьомін спостеріг влучно, що американці кермуються у своїх методах засадою праґматизму, що й помагає розв'язувати складні ситуації. Нав'язуючи до заповідженого приділу фондів Урядом ЗСА, він казав, що конечно приспішити видачу цих фондів для ефективного санування економіки в Україні. І в тому він бажав би бачити допомогу української громади в ЗСА дорогою відповідних заходів перед Урядом і Конгресом. Ще кілька слів сказав проф. Ябхлонський, депутат з Волині, вітючи сердечно заморських земляків. Милі гості залишили й гостинці — дарунки і різьблену тарілку від О. Дьоміна. (Точніше про цілі відвідин делеґації депутатів у ЗСА подано в „Свободі" з 17-го вересня).

З огляду на час — через поширену програму промов, заплянувану музичну точку ансамблю „Львів'ян" відкладено, бо був час на гостину-вечерю, яку попередив у виконанні „Львів'ян" їх мелодійний „Отче наш". Вечерю благословив о. Йосиф Панасюк, парох церкви св. Івана з Випані.

Святочний пам'ятковий вечір закінчив голова Іван Буртик численними подяками — адв. К. Баньові за вмілий провід (обома мовами, залежно від ситуації), Комітетові за старанну підготовку Вечора, ансамблеві „Львів'яни" за музичний виступ, і менаджерові готелю Орестові Федашеві за точне виконання замовлень. Окрему спеціяльну подяку голова склав українським дипломатам і їх дружинам, які вшанували Вечір своєю присутністю, а також несподіваним гостям-депутатам з Києва, та й усім гостям (а було їх коло 50 осіб) за участь. В окремій брошурці - програмці була ще подяка спонзорам (22), які дали фінансову підтримку цій імпрезі.

Підготовкою святкового вечора зайнявся Комітет, складений із представників молодшої ґенерації із різних місцевостей в складі: Мирон Биц, голова, та члени — Михайло Галібей, Зенон Галькевич, Рома Дупляк, Петро Палюх, Галя Федорів, і з уряду Іван Буртик. Комітет розіслав пресові оповістки (прес-реліс) до місцевої преси та подбав про запрошення визначних гостей.

Святковим прийняттим для відзначення третьої річниці пам'ятної дати 24-го серпня 1994 року закінчилось продукцією „Львів'ян", які відспівали кілька пісень для розваги гостей. Музичний ансамбль у складі Володимира Цімури, Юрка Антонюка, Ігоря Костіва, Тараса Гринюка продовжує концертувати в стейті.

Молода...

(Закінчення зі стор. 1)

го мистецтва. Із закрдону, як довідуємося, крім А. Фаріон, що репрезентувала ЗСА були скульптори з Данії, Шотляндії, Німеччини і Великобританії.

На світлинах, що їх нам показує А. Фаріон бачимо, як вони працюють дружньо у лісі, біля приміщення, що було їм призначене на час симпозіюму, яке носило назву 'Terra Incognita', а наша представниця ЗСА була, як показується, постійною перекладчицею поміж чужими та українськими скульпторами. Симпозіюм фінансувала компанія „СЛІД і К" при допомозі активної мистецької ґалерії п. н. „Ірена" в Києві, що міститься при вулиці Артема. Зорганізував це цікаве симпозіюм київський скульптор Євген Прокопов, що і є директором скульптурного центру при ґалерії „Ірена", та він теж пояснив у пресі, що основна мета таких зустрічей при праці, це спілкування мистців з різних країн, при якій українські мистці переконуються, що вони можуть творити на европейському рівні.

Як розповідає нам, показуючи світлини А. Фаріон, виставку робіт із симпозіюму відвідали дипломатичні представники цих країн, з яких приїхали закордонні мистці як також ряд мистецтвознавців, що творили також жюрі. Праця А. Фаріон, яка дістала другу нагороду (перша припала київському скульпторові Леоніду Козлову) залишилася як дарунок для Державного музею у Києві, з чого вона дуже рада, а всі інші праці залишилися в ґалерії, „Ірена".

Дивні ми тепер переживаємо часи, коли це на Міжнародному мистецькому симпозіюмі в столиці України, американську державу репрезентує українка із ЗСА та ще і виграє другу нагороду. Це справді не лище великий крок у мистецькій праці молодої скульпторки, але також неабиякий успіх та поштовх до дальшого творчого натхніння. То ж з цікавістю чекаємо на її нові роботи.

ЛЬВІВ. — Обласна Організація Конґресу Українських Націоналістів розповсюдила заяву, у якій зказано: „Ми вважаємо своїм обов'язком нагадати, що Друга світова війна на території України була війною двох імперіялістичних хижаків — гітлерівської Німеччини і більшевицької Росії за панування над світом, по суті — тотальною війною проти народів світу, зокрема українського. Україна зазнала в цій війні найбільших матеріяльних і людських втрат — загинув практично кожний шостий українець. Ми шануємо пам'ять поляглих у цій війні. Але рішуче виступаємо проти святкування ‚визволення'. Політична рада львівської обласної організації КУН вимагає відзначення всіх дат, пов'язаних з Другою світовою, як днів пам'яті полеглих і виступає проти святкувань, ‚визволень', ‚перемог', які, не принесли ані визволення, ані перемоги українському народові".